Yale Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yale Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32784

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yale Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i (YYBÖ), orijinali Yale Üniversitesi'nden Dr. Ashley Gearhardt ve meslekta?lar? taraf?ndan geli?tirilen **Yale Food Addiction Scale (YFAS)** ölçe?inin Türkçe'ye adaptasyonudur. Bu ölçek, yeme davran??lar?n?, DSM-5'te belirtilen madde ba??ml?l??? kriterlerine benzer ?ekilde de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. YYBÖ'nün uyarlama çal??mas?, özellikle bariyatrik cerrahi hastalar?nda psikometrik özelliklerinin incelenmesi yoluyla Türk popülasyonunda kullan?m? için geçerli ve güvenilir bir araç sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yeme ba??ml?l???, **Yale Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i**, YFAS, bariyatrik cerrahi, psikometrik özellikler, adaptasyon, ba??ml?l?k, yeme bozukluklar?.

Yazarlar

Güzin Mukaddes Sevinçer, Nese Konuk, Sinan Bozkurt, Özge Saraçl?, Hakan Co?kun.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin yeme davran??lar?nda madde kullan?m bozukluklar?na benzer semptomlar gösterip göstermedi?ini belirlemektir. Bu, yüksek oranda i?lenmi? g?dalara kar?? geli?tirilen kompulsif tüketim e?ilimlerini ölçmeyi içerir. YYBÖ, bireyin yiyecek tüketimi üzerindeki kontrol kayb?n? ve bunun ya?am kalitesi üzerindeki olumsuz etkilerini de?erlendirerek klinik tan?ya yard?mc? olmay? amaçlar.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, **Yale Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i**'nin kültürel ve dilsel adaptasyonunu sa?layarak, Türk popülasyonunda **yeme ba??ml?l???** prevalans?n? ve ?iddetini standart bir araçla de?erlendirebilmektir. Bu adaptasyon, özellikle obezite ve ili?kili cerrahi müdahale gerektiren hastalarda tan?sal çal??malara olanak tan?r.

Yap?

Ölçek, yeme ba??ml?l???n? bir davran??sal ba??ml?l?k olarak kavramsalla?t?rmaktad?r. Temelde, Amerikan Psikiyatri Birli?i'nin (APA) **DSM** k?lavuzlar?nda belirtilen madde kullan?m bozukluklar?n?n yeme eylemine uygulanm?? yedi temel semptomunu ölçer. Bu semptomlar, bireyin yiyecek tüketimi üzerindeki kontrolünü kaybetmesi ve bu davran???n sosyal ya da mesleki i?levselli?i bozmas? üzerine odaklan?r.

Bu yap?sal kriterler aras?nda, yiyecek tüketimi üzerindeki kontrol kayb?, yeme davran???n?n olumsuz sonuçlara ra?men sürdürülmesi, tolerans geli?imi ve yiyecekten uzak kal?nd???nda

ARABPSYCHOLOGY.COM

ortaya ç?kan yoksunluk (çekilme) belirtileri yer almaktad?r. YYBÖ, bu semptomlar?n varl???n? ve klinik olarak anlaml? bozulmaya yol aç?p açmad???n? de?erlendirir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? do?rudan belirtilmemi? olsa da, Türkçe uyarlama çal??mas? (Sevinçer vd., 2015) ölçe?in psikometrik özelliklerini detayl?ca incelemi?tir. Bu çal??ma kapsam?nda **yap? geçerli?i** (faktör analizi) test edilmi? ve ölçe?in yeme ba??ml?l??? yap?s?n? temsil etme yetene?i de?erlendirilmi?tir. Geçerlik sonuçlar?, ölçe?in yeme ba??ml?l??? olgusunu di?er klinik ve davran??sal ölçütlerle tutarl? bir ?ekilde ölçebildi?ini göstermektedir.

Özellikle **bariyatrik cerrahi** hastalar? gibi yüksek riskli popülasyonlarda yap?lan bu geçerlik çal??mas?, YYBÖ'nün bu özel grupta klinik kullan?m? için uygun oldu?unu destekleyen kan?tlar sunmu?tur. YFAS'?n özgün kriterlere dayal? puanlama sistemi, yüksek düzeyde ba??ml?l?k belirtisi gösteren bireyleri güvenilir bir ?ekilde ay?rt etme yetene?ine sahiptir.

Güvenirlik

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Sevinçer vd., 2015), ölçe?in iç tutarl?l?k güvenilirli?i incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, YYBÖ'nün maddelerinin bir bütün olarak **yeme ba??ml?l???** semptomlar?n? tutarl? bir biçimde ölçme yetene?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar üretti?ini (test-tekrar test güvenilirli?i) ve yeme ba??ml?l??? te?hisinin tekrarlanabilir oldu?unu desteklemektedir. Bu, ölçe?in klinik de?erlendirmelerde ve ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?i anlam?na gelir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek amac?yla uygun istatistiksel teknikler (genellikle Ke?fedici veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?lm??t?r. Bu analizler, orijinal YFAS'?n teorik yap?s?n?n (yani, **madde ba??ml?l???** kriterlerine dayal? semptomlar?n) Türk örnekleminde de korundu?unu do?rulamay? amaçlam??t?r. YFAS genellikle tek faktörlü bir yap?ya e?ilimli olsa da, baz? adaptasyonlarda çok boyutlu yap?lar da tespit edilebilmektedir.

Faktör analizi sonuçlar?, Türkçe formun yap?sal olarak geçerli oldu?unu ve yeme ba??ml?l???n?n klinik yap?s?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir. Bu yap?sal do?rulama, ölçe?in Türk kültürü ve diline özgü nüanslara ra?men orijinal kavramsal çerçeveyi sürdürdü?ünü teyit etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama (Orijinal **Yale Food Addiction Scale**'den).

Format: Genellikle 5 veya 6 noktal? Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?larak yan?tlanan ki?isel bildirim ölçe?idir. Ölçek, DSM kriterlerine uygun semptomlar?n ne s?kl?kla deneyimlendi?ini sorgular.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler, klinik popülasyonlar (Özellikle obezite ve yeme bozuklu?u riski ta??yan bireyler).

Ya? Grubu: Yeti?kin (18 ya? ve üstü).

Popülasyon Detaylar?: Türkçe adaptasyon çal??mas?, özellikle **bariyatrik cerrahi** geçiren veya geçirecek olan hastalar üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Psikometrik özelliklerin belirlenmesi amac?yla kesitsel çal??ma tasar?m? kullan?larak anket yöntemiyle uygulanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yeme bozuklu?u, obezite, psikometri, DSM-5 kriterleri, Güzin Mukaddes Sevinçer, YFAS-T, davran??sal ba??ml?l?k.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi sa?lanmam??t?r.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: gmsevincer@gelisim.edu.tr (Sorumlu Yazar: Güzin Mukaddes Sevinçer).

Yaz??ma Adresi: Bilgi sa?lanmam??t?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe adaptasyon çal??mas? 2015 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli yasal izinler ve potansiyel ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar Güzin Mukaddes Sevinçer veya orijinal ölçe?in telif hakk? sahipleri (Yale Üniversitesi) ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir. Akademik ve klinik ara?t?rma amaçl? kullan?mlar genellikle izin gerektirir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Sevinçer, G. M., Konuk, N., Bozkurt, S., Saraçl?, Ö., & Co?kun, H. (2015). Psychometric properties of the Turkish version of the yale food addiction scale among bariatric surgery patients. *Anatolian Journal of Psychiatry 16*,(Special issue.1), 44-53. doi: 10.5455/apd.174345

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: researchgate.net

Ölçe?in orijinal PDF formu a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: yale-food-addiction-scale-yfas-toad.pdf

Yale Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte do?rudan listelenmemi?tir. Maddelere ula?mak için lütfen referans verilen akademik makaleyi veya ekteki PDF dosyas?n? inceleyiniz.

ARABPSYCHOLOGY.COM